

პროფ. დოქ. ჰურიკა მარტი



სიკეთე და ქველმოქმედება



პროფ. დოქ. ჯუზუან შანიანი

სიყვარული და ჩვეულებები





დიანეთის საქმეთა სამმართველოს გამომცემლობა:1766
სახალხო წიგნები: 436

საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდი muslim-georgia

ბეჭდვითი მონიტორინგი
დოქ. ფატიჰ ქურთი

კოორდინატორი
იუნუს იუქსელი

გრაფიკა და დიზაინი
ბილალ ილკაი

გამოცემისთვის მოამზადა
ულურ ალთინთოფი

ნაწარმოების განმხილველი კომისიის გადაწყვეტილება:
05.02.2020/33

ISBN: 978-605-7751-81-2

2020-06-Y-0003-1766

სერთიფიკატის ნო: 12930

1. გამოცემა, ანკარა 2020

გამოცემა

Salamat Basım Yay. Amb. San. ve Tic. Ltd. Şti

Tel : +90 312 341 10 24

© თურქეთის რესპუბლიკის რელიგიის საქმეთა სამმართველო

საკონტაქტო ინფორმაცია

რელიგიური პუბლიკაციების გენერალური სამმართველო
უცხო ენასა და დიალექტებზე საგამომცემლო სამმართველო

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Yabancı Dil ve Lehçelerde Yayınlar Daire Başkanlığı

Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı

No:147/A 06800 Çankaya/Ankara/TÜRKİYE

ტელ: +90 312 295 72 81

ფაქსი: +90 312 284 72 88

e-posta: yabancidiller@diyanet.gov.tr

„არაბეთის ნახევარკუნძულის ცხელ კლიმატში წყალს სიცოცხლეს ეძახიან. უდაბნოს სიცხე ადამიანებს უმეტესწილად წყლის გარეშე ამყოფებს და წყალს მონატრებული ტომები ხშირად მხოლოდ წყლის გულისათვის ერთმანეთთან ომობდნენ. მედინაში, მექასთან შედარებით, სიგრილე იყო, მაგრამ წყლის მნიშვნელობა უცვლელი იყო.

ყველა მედინელისთვის წყალი ძალიან ძვირფასი იყო. ბუნებრივია ასე იყო ებუ ტალჰასთვისაც, რომელიც შუამაგლის მსახურის, ენესის მამინაცვალი იყო. ხალხის სარჩოს ხურმის ბაღები წარმოადგენდა, ხოლო ხურმას წყალი ჭირდებოდა. მეჩეთის მოპირდაპირე მხარეს ხურმის ბაღი იყო, რომელსაც ბეირუჰა ეწოდებოდა. ამ ბაღში არსებული ჭა ყველაზე გემრიელ წყალს იძლეოდა. როდესაც სიცხე ირგვლივ ყველაფერს წვავდა, ებუ ტალჰა ამ ჭიდან ამოდებულ წყალს შუამაგალსა და მის მეგობრებს მიართმევდა ხოლმე. ებუ ტალჰას ეს ბაღი ძალიან უყვარდა და არავისზე მიყიდვას არ ფიქრობდა.

ერთ დღეს ღმერთმა აიათი მოავლინა: „ვერასდროს მიაღწევთ ღვთისნიერებას, თუ არ გაიდებთ იმას, რაც გიყვართ. და რაც უნდა გაიღოთ, უეჭველად, ალლაჰმა უწყის იგი!“ (ალი იმრან 23/92) ამ აიათმა ებუ ტალჰაზე ძალიან იმოქმედა. ის ძალიან მამაცი მეომარი იყო, რომელმაც მარავალგზის მკერდით გადაეფარა შუამავალს. მან გადაწყვიტა აიათის მოწოდებას მიჰყოლოდა და თავისი სურმის ბადი, რომელიც ყველაზე მეტად უყვარდა ღარიბებს შესწირა.

ეს იყო ძალიან სასარგებლო ქველმოქმედება, დიდი სიკეთე და რა ბედნიერი იყო ის ადამიანი, რომელმაც ღვთის გზაზე მისი გაღება შეძლო. როდესაც შუამავალმა გაიგო ებუ ტალჰას გადაწყვეტილება ძალიან გაუხარდა და ბრძანა, რომ ამ საჩუქრით ებუ ტალჰას ღარიბ ნათესავებს ესარგებლათ. დღეს ეს ბადი შუამავლის მეჩეთშია მოქცეული და ის მრავალი წლის განმავლობაში ქველმოქმედების ნიმუშს წარმოადგენს“.

ნა ამის სიკეთე?

ცხოვრება მოგზაურობაა სიკეთისთვის. ადამიანიც ამ ქვეყნად მოვლენილია, რათა იწამოს და აკეთოს კეთილი საქმენი. ღმერთმა გააჩინა ადამ

იანი, უწყალობა სარჩო და მრავალი უნარები, იცავს მას და სასიცოცხლო გარემოს უქმნის. ღმერთმა ადამიანთან ერთად გააჩინა სიცოცხლე და სიკვდილი, რათა ადამიანი გამოეცადა. სიცოცხლე ადამიანისთვის სიკეთის გამოცდაა.

(იხ. მუღქ 67/2)

ღმერთი ადამიანებს სიკეთის კეთებისკენ მოუწოდებს და ბრძანებს, რომ მას უყვარს სიკეთის მკეთებელნი. ვინც ფიქრობს, რომ ცხოვრება სიკეთის მოგზაურობაა, საბოლოოდ ისინი მიაღწევენ უმაღლეს მიზანს, რასაც ღვთის კმაყოფილება, მისი სიყვარული ჰქვია. წინააღმდეგ შემთხვევაში ადამიანის ცხოვრება იმედგაცრუებების ჯაჭვად გადაიქცევა. სიკეთის მკეთებელნი სიკეთითვე დაჯილდოვდებიან, ხოლო ბოროტების მსახურთა ხვედრი ძალიან სავალალოა.

სიკეთე ის ნაყოფია,
რომელიც მიწაზე
დაცემის შემდეგ
განაყოფიერდება,
ამოვა,
გაიზრდება
და ათასობით
ახალ ნაყოფს
გამოიღებს.






რწმენა და ისლამი
სიკეთისკენ
მოწოდებაა. სიკეთე
ზოგჯერ
ზნეობრივი საქციელით,
ზოგჯერ
ქველმოქმედებით,
ზოგჯერ მოწყალებით,
ზოგჯერ ერთი ღიმილით,
ზოგჯერ ჩახუტებით,
ზოგჯერაც ტკბილი
სიტყვითა და
კეთილგანწყობით
გამოიხატება.
მისი გამოხატვის ფორმა
შეიძლება შეიცვალოს,
მაგრამ
მისი მნიშვნელობა
არასოდეს შეიცვლება.

„ის, ვინც წარსდგება კეთილი საქმეებით, მიიღებს უკეთესს, ხოლო რომელნიც წარსდგებიან ავი საქმეებით, მიიღებენ თავიანთი საქმეების საფასურს!“ (კასახ 28/84)

სიკეთე ის ნაყოფია, მიწაზე დაცემის შემდეგ განაყოფიერდება, ამოვა გაიზრდება და ათასობით ახალ ნაყოფს გამოიღებს. სიკეთე აუცილებლად რაიმე სახის თავგანწირვასთანაა დაკავშირებული, ამიტომ ის შესაბამისად დაფასდება. ყურანში ნაბრძანებია:

„იმათთვის, ვინც თესა სიკეთე, უფრო უკეთესი და მეტიც. არ იქნება მათ სახეებზე არც მტვერი და არც დამცირება. აი, ეგენი არიან სამოთხის მკვიდრნი, სადაც სამუდამოდ დაჰყოფენ!“ (ოუნუს 10/26)

სიკეთე ადამიანის ცხოვრების ყველა ეტაპზე უკიდურესად მნიშვნელოვანია. ადამიანი დაბადებიდანვე ირგვლივმყოფებისგან სიკეთეს და კეთილგანწყობას ელოდება. ბავშვებიც ირგვლივმყოფებისგან მუდმივად სიკეთის მომთხოვნი და მომლოდინენი არიან. იგივე ეხებათ ახალგაზრდებსა და ზრდასრულ ადამიანებს. ადამიანები ირგვლივ სულ სიკეთის მოლო-

A vertical photograph of a person's silhouette on the right side, looking out at the ocean at sunset. The sky is filled with warm, golden light from the setting sun, and the water reflects this light. The person's head is turned towards the horizon. The text is overlaid on a dark rectangular background on the left side of the image.

სიკეთე ადამიანის
ცხოვრების
ყველა ეტაპზე
უკიდურესავდ
მნიშვნელოვანია.
ადამიანი
დაბადებიდანვე
ირგვლივმოფებისგან
სიკეთეს და
კეთილგანწყობას
ელოდება.
ბავშვებიც
ირგვლივმოფებისგან
მუდმივად
სიკეთის მომთხოვნი
და მომლოდინენი
არიან.



დინითა და მისი მეშვეობით ახერხებენ ცხოვრებას; ოჯახში იქნება, სამსახურში, ქუჩაში თუ სხვაგან.

როგორც მიწა იკვებება წვიმის წყლისა და მზისგან, ისეა ადამიანიც, რომელსაც მუდმივად სჭირდება სიკეთე. მოკლედ, ადამიანის ცხოვრება სიკეთის გათავისება და მისი განსახიერებაა. ცხოვრების მგზავრი თავის ნებისმიერ გაჩერებაში სიკეთის მეოხებით აღწევს და სიკეთითვე აგრძელებს გზას.

სიკეთის ნიადაგი

სიკეთე ადამიანის გაჩენის არსშია მოთავსებული. რაც შეეხება ბოროტებას, ის ადამიანის ბედნიერებისკენ ლტოლვის წინააღმდეგ მიმართული ყველაზე დიდი დაბრკოლებაა. ნევვას ბინ სემმა შუამავალს ჰკითხა თუ რა იყო სიკეთე და ბოროტება.

შუამავალმა უპასუხა: „სიკეთე ღამაში ზნეა, ხოლო ბოროტება ის არის, რაც სინდისს აწუხებს და არ გვინდა ადამიანებმა გაიგონ“. (იხ. მუსლიმ, ბირ, 15) შუამავალი ასევე ბრძანებს: „ცუდ სიტყვას და ქცევას ისლამში ადგილი არ აქვს. ყველაზე

სიკეთე ნიშნავს იყო
მარტოსულისთვის
მეგობარი,
დაქანცულისთვის
დასაყრდენი
და უსახლკაროსთვის
თავშესაფარი

კარგი ისაა, ვისაც საუკეთესო მო-
რალი გააჩნია“. (იბნ ჰანბელ, 5/100)

ამრიგად რწმენა და ისლამი
სიკეთისკენ მოწოდებაა. სიკეთე
ზოგჯერ ზნეობრივი საქციელით,
ზოგჯერ ქველმოქმედებით, ზოგ-
ჯერ მოწყალებით, ზოგჯერ ერთი
ღიმილით, ზოგჯერ ჩახუტებით,
ზოგჯერაც ტკბილი სიტყვითა და-
კეთილგანწყობით გამოიხატება.
მისი გამოხატვის ფორმა შეიძლება
შეიცვალოს, მაგრამ მისი მნიშვნე-
ლობა არასოდეს შეიცვლება.

სიკეთე მცდელობაა საიმისოდ,
რომ ადამიანი კარგი იყოს. ქველ-
მოქმედების დროს ადამიანი სა-
მაგიეროს მხოლოდ ღმერთისგან
ელოდება და ეს არის რწმენისა და
ღვთისმსახურების გამოხატულება.
ქველმოქმედებაა, რომელიც ღმერთ-

თან დაახლოების გზაზე, მისი კმაყოფილებისათვის ბრძოლის გზაზე გვეხმარება. ყველა ღვთისმსახურება სიკეთეა, დიდი სიკეთე. ღოცვად დადგომა, სეჯდეს შესრულებისას ღვთის წინაშე საკუთარი უმწეობის დემონსტრირება, მარხვა, მოწყალების გაცემა, ან კიდევ მარტო ჩამოჯდომა და ღვთის სახელის ხსენების კვალდაკვალ ცრემლის ღვრა... ეს ყველაფერი ღვთისმსახურებაა, სიკეთეა.

სიკეთეა, როცა ბოროტებას თავს ავარიდებთ. თანამედროვე ეპოქამ მრავალი დაავადება მოიტანა. მათზე თავის არიდებაც სიკეთეა. ბოროტებას, მეამბოხეობას, ცოდვების ჩადენას უნდა მოვერიდოთ, რათა სიკეთემ დაისადგუროს. ჩვენ უმდა მოვერიდოთ დაუმსახურებელ შემოსავლებს, რადგან ისინი გარჯას ფასს უკარგავენ. ჩვენ არ უნდა მოუსმინოთ ეშმაკის ცდუნებებს. საამისოდ კი სათნოების ქვეშ უნდა ვიმოქმედოთ და ღმერთის ნებას მიკედლებულებმა მოთმინებით გავაგრძელოთ ცხოვრების გზა.

სიკეთეა მარტოსულისთვის მეგობრობა, დაქანცულისთვის ხელის გაწოდება და უსახლკაროსთვის თავშესაფრის მიცემა. სიკეთეა, რო-

ცა ღტოლვილებს საცხოვრებელს და ლუკმას გაუნაწილებ. სიკეთეა მგზავრის სახლშ მიპატიუება და გამასპინძლება. სიკეთეა ბავშვზე გაღიმება და მოხუცებზე ხელის შეშველება.

სიკეთე უანგაროდ გაცემაა. სიკეთეა, როდესაც ადამიანი თავის შესაძლებლობებს, ენერგიას, გამოცდილებას, შრომას, ქონებას, სიყვარულს და შემწყნარებლობას უანგაროდ გასცემს. სიკეთე ზომიერებაა, მოკრძალებაა, თავგანწირვა და სამართლიანობაა. სიკეთე მოწყალებაა, შემწყნარებლობაა, მისაღმება და ვედრებაა. სიკეთე მცენარის დარგვაა, მწყურვალე ცხოველებზე წყლის მიწოდებაა. მეზობელთან მიტანილი წვნიანის სუნში იგრძნობა სიკეთე. სიკეთე ერთმანეთს მომდურებული ადამიანების შერიგებაა. სიკეთე ალალი სარჩოს მოპოვება და ოჯახის გამოკვებაა.

მოკლედ, ცხოვრების დინებას თუ დააკვირდებით მის ყველა გამოვლინებაში სიკეთის დანახვა არის შესაძლებელი. ბაყარას სურას 117-ე აიათში ნაბრძანებია: „სიკეთე მარტოდენ აღმოსავლეთის და დასავლეთის მხარეს სახის



მოპყრობით არ შემოიფარგლება. არამედ სიკეთე ისაა, ვინც ირწმუნა ალლაჰი და დღე უკანასკნელი, ანგელოზები, წიგნი და შუამავლები; უყვარს ქონება, მაგრამ მაინც ურიგებს ახლობლებს, ობლებს, უპოვრებს, მოგზაურებს, მთხოვნელებსა და მონებს ; ღოცვად დგება, ზეჯათს არიგებს, და ასრულებს პირობას, თუკი დებს მას; მოთმინებით იტანს უბედურებას, გასაჭირსა და განსაცდელს. სწორედ ეგენი არიან ერთგულნი და (ალლაჰის სასჯელისგან) დაცულნიც სწორედ ეგენი არიან“.

ყი მაგრომ ბოროტება?

სიკეთეზე საუბრის დროს რამოდენიმე სიტყვით ბოროტებასაც შევეხეთ. სიკეთის ანტონიმი ბოროტებაა, მაგრამ ის იმავე სიმაღლეზე არასოდეს დგას ანუ მისი ზუსტი საპირისპირო მეწყვილე არ არის და ვერ იქნება. ბოროტება ყოველთვის ქვედა საფეხურზეა, დაბლაა, დაცემაა, უძლურებაა. სიკეთე კი სიმაღლეა, სიძლიერება, სინათლეა. შუამავალი ასე გვირჩევს: „სადაც არ უნდა იყოთ, გეშინოდეთ ალლაჰის. როდესაც ბოროტებას ჩაიდენთ, მაშნვე სიკეთე გააკეთეთ, რათა ჩადენილი ბოროტება მოს-

პოს. ადამიანებს კარგად მოექეცით“. (იხ. თირმიზი, პირ, 55)

გამომდინარე აქედან სიკეთეს გააძნია საიმისო ძალა, რომ ბოროტების მიერ გამოწვეული სულიერი და მატერიალური ზიანი გაანეიტრალოს. ასევე მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ცოდვის ჩამდენს ისევ სიკეთე შველის, რათა ჩადენილი ცოდვა გამოასწოროს.

ბოროტების წინააღმდეგ ბრძოლა, სულ მცირე, იმდენად მნიშვნელოვანია, რამდენადაც სიკეთის კეთება. ყურანში ნაბრძანებია:

„ (ო, მორწმუნენო!) და იყოს ხალხი თქვენგან სიკეთისკენ მომწოდებელი, მბრძანები მოსაწონისა და უკეთურების აღმკვეთი, და სწორედ, ეგენი არიან ნეტარნი“. (ალი იმ-რან 3/104)

ყოველი მოქმედება, ყოველი პროექტიული ნაბიჯი, რომელიც ბოროტების გავრცელებას წინ აღუდგება სიკეთის შემადგენლობაში შედის. ვინც შეაჩერებს შურსა და ბოღმას, რომლებიც ძირითადად ბოროტებას კვებავენ, სიკეთეს აკეთებს. ბოროტების წინაშე გულგრილობა მიუღებელია, ხოლო მის წინააღმდეგ ხმის ამაღლება მუს-

ყოველი მოქმედება, ყოველი
პრევენციული ნაბიჯი,
რომელიც ბოროტების
გავრცელებას წინ აღუდგება
სიკეთის შემადგენლობაში
შედის. ვინც შეაჩერებს
შურსა და ბოდმას, რომლებიც
ძირითადად ბოროტებას
კვებავენ, სიკეთეს აკეთებს.

ლიმის თვისებაა. ამ გზით სიკეთე
გავრცელდება და კაცობრიობა კეთილდღეობისკენ გადადგამს ნაბიჯს.

„სიკეთე ღამაში მორალია“. ამ პრინციპით მოქმედება სიტყვის, ქცევისა და ჩვევების სასიკეთო ფორმებით გამოყენებას განაპირობებს, პარალელურად კი ბოროტების აღბათობა დაიკლებს. ცუდი ქცევებისგან თავის შეკავება, ყველა არასორი გზის მიტოვება, უზნეობის წინააღმდეგ ხმის ამოდება და მისი გავრცელებისთვის ხელის შეშლა, საბოლოო ჯამში, მასობრივი სიკეთის დამკვიდრებას უზრუნველყოფს. შესაბამისად ყოველი მორწმუნე ვალდებულია



აკეთოს სიკეთე, იზრუნოს სიკეთის გამრავლებაზე და ამავედროულად წინ აღუდგეს ბოროტების გამოვლინებასა და მის გავრცელებას. ზოგჯერ ადამიანი ფიქრობს, რომ ბოროტების წინააღმდეგ ბრძოლისთვის ძალა არ ეყოფა და ბოროტებას ვერ შეაჩერებს. არადა ბოროტების მოსპობის ყველაზე ეფექტური გზა სიკეთის გამრავლებაა. ეს კი, რაღაც დოზით, ყველას შეუძლია.



მორწმუნეს
ჩაგრულთა ქომაგობა,
მათთვის ვედრება,
მათი ტკივილის
გაზიარება, სრულიედ
უცნობი ადამიანების
ბოროტების ჭაობიდან
გამოსხნა და მათზე
დახმარების ხელის
გაწევა შეჭფერის.

„არ არის თანასწორი სიკეთე და სიავე. დახვდი იმით, რომელიც საუკეთესოა. მაშინ იგი მტრობა, რაც შენსა და მას შორის იყო, გექცევა გულითად მეგობრად“. (ფუსილეო 41/34)

ღმერთმა ადამიანი სიკეთისკენ მიდრეკილი გააჩინა. მას სურს ადამიანებმა გაჰყვნენ ამ მიდრეკილებებს და ქვეყანაზე ცხოვრებისას სიკეთე მთავარ მიმართულებად აქციონ. ყოველი სიკეთე ღვთის წინაშე დაფასდება, ისევე როგორც ყოველი ბოროტება შესაბამის სასჯელს გამოიწვევს.

ადამიანს სიკეთის კეთება
შეჰფერის. ჩვენი სული სიკეთით
იკვებება. როგორც მუსლიმებს
სხვა რა მიზანი უნდა გვქონდეს,
თუ არა ვიყოს უფრო კარგი
ადამიანები, ვაკეთოს უფრო მეტი
სიკეთე და ცხოვრების წიგნი

„და ის, ვინც იოტისოდენა სი-
კეთე მაინც ჰქმნა, იხილავს იმას
(ჯილდოს მიიღებს)!

და ისიც, ვინც იოტისოდენა ავი
ჰქმნა, იხილავს იმას (სამაგიერო
მიეზღვება)! (ზილზაღ 7-8)

როგორც შეუამავალი გადმოგვ-
ცემს, ღმერთი ბრძანებს: „თუ ჩე-
მი მსახური სიკეთის გაკეთებას
განიზრახავს და ვერ გააკეთებს,
მე მას ერთ სიკეთეს ვუწყალობებ,
მაგრამ თუ ამ სიკეთეს გააკეთებს,
ერთი სიკეთის სამაგიეროდ ათი-
დან შვიდასამდე სიკეთეს ვარგუ-
ნებ. თუ ჩემი მსახური ბოროტებას
განიზრახავს და მას არ გააკეთებს,
ცოდვას არ დაეუწერ და თუ გააკე-
თებს, მაშინ მხოლოდ ერთ ცოდვას
ვარგუნებ“. (იხ. მუსლიმ, იმან 204)

სიყვითლე ავიწყობთ?

ბოროტება ვერასოდეს გაიმარჯვებს, რადგან სიკეთის უკან თავად გამჩენი დგას. ის მხარს უჭერს სიკეთეს და საბოლოოდ მაინც გაამარჯვებინებს. საკმარისია, რომ ადამიანს ამის სჯეროდეს და ღმერთს მიენდოს. ადამიანმა ყველა სიტყვასა და საქმეში მხოლოდ და მხოლოდ ღვთის კმაყოფილება უნდა დაისახოს მიზნად და ის საუკეთესოს მიიღებს.

ვის უნდა ვაფუყვით სიკეთე?

დედამიწაზე ცხოვრების გასაუმჯობესებლად გადადგმული თითოეული ნაბიჯი სიკეთედ და ქველმოქმედებად შეიძლება შეფასდეს. „ადამიანს სიკეთე აცოცხლებსო“-ნათქვამია და შესაბამისად ადამიანს შეუძლია სიკეთის კეთება საკუთარი თავიდან დაიწყოს. ადამიანი ჯერ საკუთარ თავს სიკეთით უნდა მოექცეს, რათა შემდეგ უკვე სხვების მიმართ სიკეთის გაკეთება შეძლოს. ჯერ უნდა იწამოს, რომ სულში სიმშვიდემ დაისადგუროს. შემდეგ ღვთისმსახურებას უნდა ასრულებდეს, რომ სულიც და სხეულიც ჯანსაღი ჰქონდეს. განა სხვა რა შეიძლება იყოს ამაზე დი-

ტკივილს ვუჩივით?
ბოროტებას ვაპროტესტებთ?
მაშინ სიკეთე ვაკეთოთ და
გვჯეროდეს,
რომ სიკეთე გადაგვარჩენს.



დი სიკეთე, როცა ადამიანის სული-
ერ სიმშვიდეს მოიპოვებს? ნამაზი,
მარხვა, ჰაჯი, უმრე, ზექათი, ქველ-
მოქმედება, ეს ყველაფერი როგორც
პიროვნების, ისე საზოგადოების-
თის დიდად სასარგებლო ღვთისმ-
სახურებაა.

მორწმუნე ღვთისმსახური ამავედ-
როულად მზად უნდა იყოს გაა-
კონტროლოს საკუთარი სიტყვა
და ქცევა. ის მუდმივად უნდა ცდი-
ლობდეს შეიძინოს უფრო და უსფ-
რო სასურველი ზნეობა და უარი
თქვას მავნე ჩვევებზე. მორწმუნე
მუდმივად უნდა ცდილობდეს იყოს
მიმტევებელი, მომთმენი, მოსიყვა-
რულე, შემწყნარებელი და სათნო
ადამიანი. მისი მიზანი სიკეთისა
და მაღალი ზნეობის კვალდაკვალ
ღვთის კმაყოფილების მოპოვება
უნდა იყოს.

შუამავალი ბრძანებს:

„არ ასცდეთ სიმართლის გზას.
ჭეშმარიტია, რომ სიმართლე სიკე-
თისკენ, ხოლო სიკეთე სამოთხის-
კენ წაგიყვანთ. როდესაც ადამიანი
მუდმივად სიმართლეს ამბობს და
სიმართლეს ეძებს, ღვთის წინაშე
მართლად ჩაიწერება. ტყუილს კი
მოერიდეთ. ტყუილი ბოროტებისკენ,
ბოროტება კი ჯოჯოხეთისკენ წა-

გიყვანთ. როდესაც ადამიანი ტყუილს ამბობს და სულ სიცრუეს ეძებს, ღვთის წინაშე ცრუდ ჩაიწერება“ (იხ. მუსლიმ, ბირ 105)

ადამიანის მიერ გაკეთებული სიკეთე ჯერ მასვე არგია, ხოლო შემდეგ გარემოში გავრცელდება და სხვებსაც არგებს. ყოველი მუსლიმი მოწინავე უნდა იყოს იმ თვალსაზრისით, რომ მის მიერ დაწყებული სიკეთე ირგვლივ გაიშალოს და ყველა სიკეთემ ახალ სიკეთეს დაუდოს სათავე. მუსლიმის ყოველ ქმედებას კარგი განზრახვა უნდა გააჩნდეს. ყოველი მისი ფიქრი, სიტყვა და საქციელი სიკეთეს უნდა ემსახურებოდეს. ოჯახში, ახლობლებში, საზოგადოებაში ყველა დამოკიდებულება სიკეთის საფუძველზე უნდა იყოს დამყარებული. შუამავალი ხაზგასმით ამბობდა რაოდენ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ოჯახურ ურთიერთობებს და ადამიანებს შემწყნარებლობისაკენ მოუწოდებდა.

შუამავალი ბრძანებს:

„ვისაც სიკეთს
გაკეთება უხარია
და ბოროტების
ჩადენა აწუხებს,
ის მორწმუნეა“.

(იბნ ჰანბელ, 4/399)

შუამავალი ბრძანებს: „რასაც მიირთმევთ, მეუღლეებსაც ის უწილადეთ. რასაც იცვამთ, მეუღლეებსაც ჩააცვით. ფრთხილად, არ სცემთ და არ გალანძლოთ!“ (ებუ ღაფუდ, ნიქაჰ, 40-41) ის ასევე ამბობდა, რომ ვისაც პატარები არ უყვარს და უფროსებს პატივს არ სცემს ჩვენნი არ არისო. (იხ. თირმიზი, ბირ, 15)

შუამავალი განსაკუთრებულ ყურადღებას შვილებთან ურთიერთობას აქცევდა. ამ მხრივ კი გამორჩეულად ქალიშვილებთან ურთიერთობას ანიჭებდა მნიშვნელობას. „ინც სამ ქალიშვილს მოუვლის, აღზრდის, დააქორწინებს და კარგად მოექცევა, სამოთხეში შევა“. (იხ. ებუ ღაფუდ, ეღებ 120-121)

ასევე ცნობილია შუამავლის განსაკუთრებული დამოკიდებულება მშობლების მიმართ. ის მრავალ რჩევა-დარიგებას გვაძლევდა საიმისოდ, რომ მშობლების მიმართ პატივისცემა და სიყვარული გამოგვეჩინა. როდესაც მას კითხეს, რომ ყველაზე მაღლიანი საქმე რა იყო, მან უპასუხა, რომ ესენი იყო თავის დროზე ნალოცი ნამაზი და მშობლების მიმართ კარგი ქცევა. (იხ. ბუჰარი, თევჰიდ 48)

მშობლების მიმართ სიკეთე,
თავისთავად სიკეთის
განსახიერებაა!



სიკეთის ჯაჭვში შემდეგ რგოლს მეზობლებისა და ნათესავების მიმართ სიკეთე წარმოადგენს. მეზობლებს განსაკუთრებული ადგილი აქვთ, ამიტომ მათდამი დამოკიდებულებაში სიკეთე აუცილებელი ფაქტორია.

შუამავალი ბრძანებს: „ვისაც სწამს ალლაჰისა და განკითხვის დღისა, მეზობლებს სიკეთით მოეპყროს“. (მუსლიმ, იმან 77) გამოდის რომ ჩვენი რწმენა მხოლოდ გულში კი არ უნდა გამოვკეტოთ, ის ჩვენს დამოკიდებულებებსა და ქცევებში უნდა აისახოს. რწმენასა და მორალს შორის ძლიერი კავშირია და ამ კავშირის გამოვლინება, სწორედაც რომ მეზობლებთან ურთიერთობაში ჩნდება. როგორც შუამავალი განმარტავს, თუ მეზობელი დაადასტურებს, რომ კონკრეტული პიროვნება კარგი ადამიანი იყო, ეს საიქიოში მისი გადარჩენის მიზეზი შეიძლება გახდეს. შუამავალი ბრძანებს: „როდესაც ერთი მუსლიმი გარდაიცვლება, მისი უახლოესი სამი ოჯახის ხალხი თუ დაადასტურებს, რომ ის კარგი ადამიანი იყო, დიადი ღმერთი ბრძანებს: ჩემი მსახურების დასტური იმის შესახებ, რაც მათ იციან, მივიღე, ხოლო ის, რაც მე ვიცი მივუტევე“. (იხ. იბნ

ჰანბელ, 2/ 409)

აღნიშნული დამოკიდებულება ნათესავურ კავშირსაც ეხება. ნათესავების მიმართ კარგ დამოკიდებულებაში ყოფნა ღვთის კმაყოფილებას და ჩვენდამი წყალობას გამოიწვევს. ნათესავური კავშირების გაწყვეტა და უფრო მეტიც, მათდამი მტრული დამოკიდებულება მიუღებელი საქციელია, რაც ღვთიური წყალობის გარეშე დარჩენის საბაბი გახდება.

შუამავალი ასევე ბრძანებს: „ვინც ნათესავებთან კარგ ურთიერთობას გააგრძელებს, ღმერთიც მასთან ურთიერთობას შეინარჩუნებს, ხოლო ვინც ნათესავურ კავშირებს გაწყვეტს, ღმერთი მასთან გაწყვეტს კავშირს“. (იხ. თირმიზი, ბირ. 16)

ვინც ნათესავის ფასი იცის, ერთგულად დაუდგება გვერდში და მიუხედავად სიძნელეებისა ნათესავთან კავშირს არ გაწყვეტს. ასეთი ადამიანები შუამავლის შექების ღირსნი არიან: „ვისაც სურს წყალობის სიმრავლე და აღსასრულის დაგვიანება, ნათესავური კავშირები შეინარჩუნოს“. (ბუჰარი, ეღებ 12)

ნათესავობასა და სიკეთეს შორის კიდევ ერთი კავშირია. სიკე-

ღმერთო გვარგუნე
ამქვეყნიური და საიქიო
სიკეთე. დაგვიფარე ჩვენ
ჯოჯოხეთის წამებისგან!





თის კეთებისას მიზეზის ძიება საჭირო არ არის და ამავედროულად არც სამაგიეროს უნდა დაველოდოთ. სიკეთისთვის სამაგიეროს თავად ღმერთი გასცემს და ეს არის უმაღლესი სამაგიერო. ნათესავმა სიკეთის კეთება რომც შეწყვიტოს, მორწმუნე ადამიანი მაინც სიკეთე უნდა გაუკეთოს. (იხ. ბუპარი, ეფებ 15)

სიკეთე გადამდებია და ირგვლივ ვრცელდება. ობლებზე, ღარიბებზე, უსახლკაროებზე, ლტოლვილებზე, მოსწავლეებზე და სხვა საჭიროების მქონე ადამიანებზე დახმარების ხელის გაწოდება ადამიანს ღმერთთან დაახლოვებს. გაჭირვებულებს, მცირედითაც რომ იყოს, ცოტა ხნით თუ მაინც დავავიწყებთ თავიანთ გასაჭირს, ეს ღვთის წინაშე აუცილებლად დაფასდება. მორწმუნე ადამიანისთვის შესაფერისი ქცევა ყველა დაჩაგრულისათვის ვედრების აღვლენაა. ის მუდმივად უნდა ცდილობდეს გაჭირვებისგან დაიხსნას თანამორწმუნე ძმები, რათა შვევით ამოისუნთქონ.

ამით იმის თქმა გვინდა, რომ ადამიანის გაჩენის არსში დევს სიკეთისკენ მიდრეკილება და ყოველი სიკეთის ფაქტი არის იმის გამოვ-

ლინება, რომ ადამიანი ღვთის მიერ გაცენილია, როგორც ღირსეული არსება. ამიტომ სიკეთე უსაზღვროა, ამოუწურავია. ყველა არსება, უბრალო ჭიანჭველადან დაწყებული კარგად მოპყრობას იმსახურებს, რადგან ღმერთის გაჩენილია. შუამავალი ამბობს: „ყოველი არსების მიმართ გაკეთებული სიკეთისთვის თითო მადლი იწერება“.

(იხ. ბუჰარი, მუსაქათ, 9)

სიკეთე მოქმედებს არა მხოლოდ ადამიანებს შორის არსებულ ურთიერთობებში, არამედ ყველა არსებისა და ზოგადად გარემოს მიმართ ნებისმიერ დამოკიდებულებაში. სამყაროს ყველა დეტალში უზენაესის უზადო ხელოვნების დანახვა ადამიანებს ეხმარება იმის აღმოსაჩენად, თუ რაოდენ დიდი სიკეთე მიანიჭა ღმერთმა ადამიანს. ცა, დედამიწა, ჰაერი, წყალი, ბუნება, ცხოველები, მოკლედ ყველაფერი ადამიანისთვის წყალობაა და ამავედროულად თითოეული მათგანი ამანათია და ადამიანი მათ უნდა გაუფრთხილდეს. მთელი სამყარო ნებისმიერ წამს ღვთის გადიდების პროცესშია და ამავედროულად ღმერთმა ეს ყველაფერი ადამიანს უწყალობა. ამიტომ ადამიანმა უნდა დაინახოს ეს უსაზღვრო სიკეთე



და თავადაც სიკეთით იცხოვროს. ყველა ამანათს თავისი პატრონი ყავს და ის პატრონს უნდა ჩაბარდეს. ამიტომ ყველაფერის გამო, ყველა ადამიანი უნდა განიკითხოს. ადამიანმა საკუთარი ანგარიში სიკეთის კარნახით უნდა გასწიოს და არ უნდა დაუშვას, რომ ბოროტებამ მისი ცხოვრება უარყოფითისკენ შეცვალოს.

სიკეთე, მაგრამ როგორი?

ძვირფასი შუამავალი ბრძანებდა: „ყოველი სიკეთე მოწყალეაა.“ (იხ. ბუჰარი, ეღებ 33) გამომდინარე აქედან სიკეთის გაკეთება და მოწყალების გაღება თანაბარი მნიშვნელობისაა.

ყოველი სიკეთის უკან
ღვთიური ძალა დგას.
ის სიკეთეს ასაზრდოებს და
მისი განხორციელებისათვის
შესაძლებლობას უშვებს.
საკმარისია, რომ ადამიანმა
ღმერთს მიენდოს, მისი
კმაყოფილება ეპიოს და
მისთვის მონიჭებული
ეს წყალობა აზრიანად
გამოიყენოს.

ორივე მათგანი ღვთიურ ჯილდოს
იმსახურებს. ჩვენ ვაღიარებთ
ვართ სიკეთე გავუკეთოთ არა მხო-
ლოდ იმათ, ვინც სიკეთე გაგვიკუ-
თა, არამედ ყველას სიკეთით უნდა
მოვეპყროთ. შუამავალი ბრძანებდა,
რომ არ უნდა დავმსგავსებოდით
ისეთ სუსტი ხასიათის ადამიანებს,
რომლებიც სიკეთეს სიკეთით პა-
სუხობენ და ბოროტებას ბოროტე-
ბითვე. ჩვენ სიგლახის ჩამდენთან
მიმართაც კი ბოროტება არ უნდა
გამოვაავლინოთ. (იხ. თირმიზი, ბირ, 63) სი-
კეთის სამაგიერო უზენაესისგან
უნდა მოვილოდინოთ, რადგან სი-
კეთე, ისევე როგორც ყველაფერი,
მისი გაჩენილია.

ყოველი სიკეთე,
რასაც გავაკეთებთ
არ დაიკარგება.
მთავარია ჩვენი
განზრახვა
გულწრფელი იყოს.
თავი დავიცვათ
ამპარტავნებისგან.
ჩვენი სიკეთის რეკლამა
ადამიანებს სახეში
არ უნდა მივახალოთ.

თუ სიკეთე ანგარებიანი გახდება და აღებ-მიცემობას დაემსგავსება, მაშინ მისი არსი შეიცვლება და სიკეთე აღა იქნება. ყურანი მოგვიწოდებს, რომ სიკეთე მხოლოდ და მხოლოდ ღმერთის კმაყოფილების მოპოვების მიზნით, ანუ მხოლოდ ღვთის გულისათვის უნდა ვაკეთოთ.

„და სიამოვნებით აპურებენ უპოვრებს, ობლებს და ტყვეებს.

ჩვენ მხოლოდ ალლაჰის კმაყოფილების სურვილით გაპურებთ თქვენ, ჩვენ არ გვსურს თქვენგან საზღაური და არც მადლობა.

უეჭველად, გვეშინია ჩვენი ღმერთისგან იმ მოქუფრული სახიფათო დღისა!“ (ინსან 8-10)

ჩვენს წინააღმდეგ ჩადენილი ბოროტების შემთხვევაში თუ იგივეთი არ ვუპასუხებთ, ესეც სიკეთეა და ეს და ყველა სიკეთე ტყულად არ ჩაივლის. მთავარია სიკეთის დროს ჩვენი განზრახვა გულწრფელი იყოს. თავი დავიცვათ ამპარტავნებისგან. ჩვენი სიკეთის რეკლამა ადამიანებს სახეში არ უნდა მივახალოთ.

სიკეთისკენ მოგზაურობა სადა და შინაარსიანია. როდესაც ადამიანი მარჯვენა ხელით გასცემს, სასურველია მარცხენამ არ იცოდეს. ამ მეტაფორიულ გამონათქვამში იგულისხმება, რომ გაცემისას თავის მოწონება, ხმაური, რეკლამა საჭირო არ არის. ის გულწრფელად, წყნარად, შინაარსიანად უნდა გაკეთდეს. გაკეთებული სიკეთე უნდა დავივიწყოთ და არასოდეს დავაყვედროთ.

„კეთილი სიტყვა და მიტევება უკეთესია ისეთ მოწყალებაზე, რომელსაც თან ახლავს წყენა. და ალლაჰი ყოვლადმდიდარია, შემწყნარებელია“. (ბაყარა 263)

ამდენად ისეთი სიკეთე, რომელსაც წყენა ან შეურაცხყოფა ახლავს, სასურველი არ არის.

და ბოლოს

ამბობენ: „სიცოცხლე სამი დღეა“-ო. შუამავალი ბრძანებს: „შემთხვევას მხოლოდ ვედრება შეცვლის, ხოლო სიცოცხლეს სიკეთე გაახანგრძლივებს“. (იხ. თირმიზი, ქადერ, 6) ეს არის ამ ორი დღის სიცოცხლის „გახანგრძლივების“ ფორმულა. სიკეთის კეთების გზით

ადამიანის სიცოცხლე შინაარსიანი გახდება და ამით გამოჩნდება, რომ მან დიდხანს იცოცხლა.

გაჩენილთა შორის ადამიანი დედამიწის ყველაზე მნიშვნელოვანი არსებაა. შესაბამისად უნდა ვიცოდეთ, რომ ჩვენი შესაძლებლობები და უნარები საკუთარი თავის, ირგვლივ მყოფებისა და მთელი დედამიწისთვის სასარგებლო საქმეებში გამოვიყენოთ.

ჩვენ მთელი ცხოვრება უნდა ვეცადოთ, რომ ყველა ხელსაყრელი შემთხვევა გამოვიყენოთ და მუდმივად სიკეთის კეთებისკენ, მუდმივად სიკეთის დამკვიდრებისკენ მივიღწვოდეთ. გვაწუხებს რამე? გვკბივა რამე? არ მოგვწონს რამე? ჩვენ სიკეთე ვაკეთოთ. უნდა გვჯეროდეს, რომ ჩვენ მხოლოდ ამ გზით გვეშველება და სულის სიმშვიდეს მოვიპოვებთ.

ჩვენ მუსლიმები ვართ. შეიძლება ბოროტება უკვე გასცდა კონკრეტულ ლოკაციებს და გლობალურ პრობლემად იქცა, მაგრამ ჩვენ ამან არ უნდა დაგვთრგუნოს. ჩვენ მუდმივად უნდა ვიბძოლოთ საიმისოდ, რომ კაცობრიობის ნიშანსვეტი სიკეთე იყოს. ჩვენი მიზანია ბორო-



ყველაფერი, რაც ცასა და
დედამიწაზეა ჩვენთვის
წყალობა და ამანათია.
ამის ცოდნა ძალიან
მნიშვნელოვანია.

ტების სიკეთის გზით დამარცხება და ისევ და ისევ სიკეთის კეთება. სიკეთის კეთებით, კეთილი ზრახვებით, კარგი ქცევით ჩვენ უნდა გვჯეროდეს, რომ ეს შავი ღრუბლები გაიფანტება და ნათელი დაისადგურებს. ჩვენ მუდმივად უნდა შევინარჩუნოთ იმედი, რომ დედამიწაზე სიკეთის კეთებისას ცის კარები შეიხსნება და ღვთიური წყალობა არ მოგვაკლდება.

შუამავალი ბრძანებს: „ვისაც სიკეთს გაკეთება უხარია და ბოროტების ჩადენა აწუხებს, ის მორწმუნეა“. (იბნ ჰანბელ, 4/399) იყო მორწმუნე ნიშნავს, რომ სიკეთე გაბედნიერებდეს, ამიტომ მუდმივად ვაკეთოთ სიკეთე, დიდი თუ პატარა, მნიშვნელოვანი თუ უმნიშვნელო, რადგან სიკეთე სიკეთეა და ის ყოველთვის მნიშვნელოვანია. ჩვენ ყველა ჩვენი შესაძლებლობა ამ მიმართულებით უნდა წარვმართოთ, რათა ირგვლივ სიკეთემ და მშვიდობამ დაისადგუროს.

ადამიანს სიკეთე ამშვენებს. ადამიანის სული სიკეთით იკვებება. როგორც მუსლიმებს სხვა რა მიზანი უნდა გვქონდეს თუ არა ვიყოს უფრო კარგი ადამიანები, ვაკეთოთ უფრო მეტი სიკეთე და ჩვენი ამქვეყნიური საქმენი მეტი მადლითა და სიკეთით ავაგსოთ. განა ჩვენი მოვალეობა, ღვთის ბრძანებისა-მებრ, სიკეთის კეთება და ბოროტებისგან შორს დგომა არ არის?

ამრიგად, ჩვენ უნდა გვერღზე გადავდოთ ლოგიკა, რომლის თანახმადაც ბოროტებას ბოროტებითვე პასუხობენ. ჩვენ ყველას მიმართ სიკეთე უნდა ვაკეთოთ, მიუხედავად მათი ეთნიკური, რელიგიური თუ სხვა სახის კუთვნილებისა. ოჯახის წევრებიდან დაწყებული ყველას მიმართ კეთილგანწყობა და თბილი დამოკიდებულება უნდა შევინარჩუნოთ. ბავშვებს სიკეთე უნდა ვასწავლოთ. კარგი მაგალითები მივცეთ და ჩვენი გარჯა ამ მიმართულებით დავხარჯოთ. სიკეთე ზიანს არასოდეს მოიტანს.

ნათესავი, მეზობელი, კოლეგა, ვინც არ უნდა იყოს, ჩვენგან სიკეთეს უნდა ხედავდეს. საზოგადოება სიკეთესაა მოწყურებული, დაე, ჩვენი გაიხაროს. ჩვენ სიკეთე

უნდა ვაწარმოოთ, დავაგროვოთ და ყველას გაეუნაწილოთ. ამავდროულად ღმერთს უნდა ვევედრებოდეთ: „ღმერთო, ამ ქვეყნად სიკეთე მოგვმადლე, საიქიოშიც სიკეთე გვიწყალობე და ჯოჯოხეთის წამებისგან დაგვიფარე“. (მუსლიმ, ზიქირ, 26)

